

Κατά την εξηκοστή δεύτερη σύνοδό της , το Νοέμβριο του 2007, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ανακήρυξε την 20η Φεβρουαρίου ως Παγκόσμια Ημέρα Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Είναι παράξενο που τον 21ο αιώνα οι άνθρωποι αισθάνονται την ανάγκη να καθιερώνουν παγκόσμιες ημέρες για τα αυτονόητα. Κι είναι ακόμη πιο παράδοξο ότι σχεδόν πάντα αναπτύσσεται από τις κυβερνήσεις, τους διεθνείς οργανισμούς και τις ανεξάρτητες οργανώσεις μια ρητορική γύρω από τα θέματα αυτά, που ενώ φαίνεται να εναρμονίζεται με το παγκόσμιο κοινωνικό ασυνείδητο και να συμβάλλει στην προώθηση των πανανθρώπινων αξιών, στην πραγματικότητα δεν αποτελεί τίποτα άλλο από το άλλοθι της αδράνειάς τους για τη βελτίωση της κατάστασης (ή καμιά φορά και της δράσης τους για την επιδείνωσή της).

Έτσι, σήμερα οι πολίτες έντρομοι συνειδητοποιούν όλο και περισσότερο ότι η παγκόσμια διαχείριση της αγοράς αναπτύχθηκε εις βάρος της παγκόσμιας κοινωνικής δικαιοσύνης, πράγμα που επιφέρει ανισορροπία των οικονομικών και κοινωνικών κανόνων και δομών και απειλεί την παγκόσμια κοινωνική ειρήνη. Σήμερα, μια ανάσα από την εποχή της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης, που αναδιανέμει βίαια τον πλούτο προς όφελος των λίγων, καλούμαστε όλοι να επαναπροσδιορίσουμε τη στάση μας απέναντι στις κοινωνικές ανισότητες. Δεν είναι απλά θέμα ανθρωπισμού. Είναι θέμα επιβίωσης. Κι είναι πολύ παράξενο που οι άνθρωποι δεν το αντιλαμβάνονται αυτό. Γιατί ο καθένας μας πια γνωρίζει ότι η ανθρώπινη κοινωνία οικοδομείται μόνο πάνω στο αίσθημα του δικαίου. Μας το δίδαξε ο Πρωταγόρας στον ομώνυμο πλατωνικό διάλογο , ο Αριστοτέλης στα πολιτικά του, η αρχαία ελληνική φιλοσοφία εν γένει και ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός, τα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα και οι μεγάλες επαναστάσεις των προηγούμενων αιώνων , πάνω από όλα όμως η πικρή ιστορική εμπειρία που αποκομίσαμε από τα τα δεινά των παγκοσμίων πολέμων. Κι όμως. Το αισχυλικό "πάθος-μάθος" φαίνεται να μην ισχύει στην περίπτωσή μας . Στο όνομα του κέρδους αμφιταλαντευόμαστε ακόμα ανάμεσα στο δίκαιο και στο νόμιμο, το ηθικό και το συμφέρον, την ίδια στιγμή που εξαντλούμε την οργή μας για την παγκόσμια αδικία στα περιορισμένα και τελικώς ανεπαρκή πλαίσια μιας απλής λεκτικής καταδίκης ή συμπαράστασης στους αδικημένους.

Για να κινητοποιηθεί πάντως η ανθρώπινη κοινωνία στην κατεύθυνση της προάσπισης της κοινωνικής δικαιοσύνης οφείλει πρώτα από όλα να συνειδητοποιήσει ότι η κοινωνική δικαιοσύνη αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ειρηνική και ευημερούσα συνύπαρξη, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Κι έπειτα να επαναπροσδιορίσει το περιεχόμενό της. Από το Λεβιάθαν του Τόμας Χομπς και τις θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου των Ρουσσώ και Τ. Λοκ το 18ο αιώνα, κι από τις σοσιαλιστικές θεωρίες των Μάρξ και Ένγκελς το 19ο, οδηγηθήκαμε σήμερα σε μια κατάσταση που απειλεί να τινάξει τις παραδοσιακές δυτικές κοινωνίες και τις αξίες τους κυριολεκτικά στον αέρα. Πώς λοιπόν πρέπει να γίνει αντιληπτό σήμερα το νόημα της κοινωνικής δικαιοσύνης και πώς εργαζόμαστε στην πράξη για την προάσπισή της; Υποστηρίζουμε λοιπόν τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, όταν προωθούμε την ισότητα των φύλων και τα δικαιώματα των αυτοχθόνων λαών και των μεταναστών. Όταν απομακρύνουμε τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι λόγω του φύλου, ηλικίας, φυλής, εθνότητας, θρησκείας, πολιτισμού ή αναπηρίας. Όταν εστιάζουμε στη διασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων για όλους μέσω της κοινωνικής προστασίας, του κοινωνικού διαλόγου και των θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία. Όταν δε στραγγαλίζουμε τις φτωχές χώρες βάζοντας τους λαούς τους στη μέγγενη και αλυσοδένοντάς τους με τα λογής λογής μνημόνια. Όταν, τέλος, εργαζόμαστε για την άμβλυνση των ταξικών ανισοτήτων και της κοινωνικής ψαλίδας.

Δυστυχώς φαίνεται να "είναι πολλά του αιώνα μας τα χρέη", αγαπητοί αναγνώστες, όπως λέει κι ο ποιητής. Και για να μην μας παρομοιάσουν οι μελλούμενες γενιές με "το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι", πρέπει πρώτα από όλα να αντιληφθούμε ότι τα θύματα της κοινωνικής αδικίας, δεν είναι αυστηρά περιχαρακωμένα στα στατικά πλαίσια που όρισαν οι προηγούμενες εποχές. Αντίθετα τα πλαίσια είναι δυναμικά, διευρύνονται συνεχώς και δυστυχώς ο κλοιός διαρκώς στενεύει γύρω μας. Η απαίτηση για κοινωνική δικαιοσύνη φαίνεται να αφορά όλο και περισσότερους. Ο υποκριτικός "εορτασμός" της παγκόσμιας ημέρας δεν μπορεί να αγνοήσει αυτή την πλευρά. Δεν αρκεί η περιγραφή ή και η λεκτική καταδίκη του προβλήματος, χρειάζονται πράξεις, πράξεις που, αν δε γίνουν στην ώρα τους, ίσως οδηγήσουν στο να συμπεριληφθούν πολλοί από εμάς στο θλιβερό κατάλογο των εορταζόντων της 20ης του Φλεβάρη των επόμενων χρόνων. Και ο νούν νοείτω!